

ประมาทในทางละเมิด

นางสาว มัทยา จารุพันธ์

002943

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1700225A

NEGLIGENCE IN THE LAW OF TORTS

Miss Mattaya Jarupan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law
Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Limn Chanin

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

Prof. Limn Chanin

ประธานกรรมการ

Limn Chanin

กรรมการ

Limn Chanin

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ศาสตราจารย์สุธรรม ภัทราคม

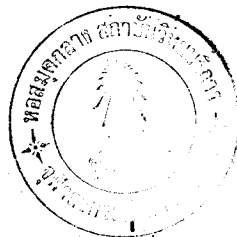
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ประมาทในทางละเมิด
ชื่อ นางสาวมัทยา จารุพันธ์
ปีการศึกษา ๒๕๑๗

แผนกวิชา นิติศาสตร์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ในบทที่ ๑ กล่าวถึงความหมายของคำว่า "ประมาทในทางละเมิด" ที่ใช้ในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งประวัติความเป็นมาของคำว่า "ประมาท" ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของความรับผิดในทางละเมิด

บทที่ ๒ เป็นการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแตกต่างกัน อันมีผลให้การวินิจฉัยความผิดซึ่งเกิดจากการกระทำโดยประมาทในทางละเมิดต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายตามกฎหมายอาญาคง

บทที่ ๓ ก็คือบ่อเกิดของการกระทำโดยประมาทเลินเล่อซึ่งอาจเกิดจากหน้าที่และความสัมพันธ์ของมนุษย์ เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ความพลั้งพลาด เฉลอเรืออาจเกิดขึ้นได้ง่าย สำหรับความประมาทอันเกิดจากหน้าที่จะต้องปรากฏว่าเป็นการฝ่าฝืนหน้าที่อันพึงต้องใช้ความระมัดระวังตามกฎหมาย และเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ส่วนความประมาทอันเกิดจากความสัมพันธ์อาจเกิดจากสัญญา ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ในกรณีอื่น ๆ เช่น ครูกับศิษย์ หรือความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของทรัพย์สินต่อบุคคลอื่น เช่น เจ้าของโรงเรียน เจ้าของสัตว์ หรือผู้ควบคุมครอบครองยานพาหนะ เป็นต้น

บทที่ ๔ เป็นเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานแห่งความประมาท ซึ่งได้แก่มาตรฐานแห่งความประพฤติ ตลอดจนชี้คัดค้านแห่งการใช้ความระมัดระวัง การป้องกัน ซึ่งผู้กระทำอาจยกเป็นข้อต่อสู้เพื่อปฏิเสธความรับผิดอันเกิดจากการกระทำโดยประมาทของตนได้

บทที่ ๕ กล่าวถึงเกณฑ์ตัดสินและคำพิพากษาของศาล สำหรับการกระทำ โดยประมาทเลินเล่อซึ่งศาลมีหน้าที่ต้องวินิจฉัยว่า การกระทำอย่างใดจึงถือว่าผู้กระทำ ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ และความประมาทเลินเล่อนั้นเกิดจากการกระทำโดย ประมาทเลินเล่อของทั้งสองฝ่ายหรือไม่ ตลอดจนความยินยอมของผู้เสียหายเป็นแนว ทางในการตัดสิน และสำหรับผลแห่งการพิจารณาพิพากษาคดีในคดีก่อน ๆ โดยปกติ ย่อมถือเป็นบันทึกรฐานในคดีต่อ ๆ มา เว้นแต่คดีที่มีบทข้อสันนิษฐานของกฎหมายศาล อเมริกามักไม่ถือผลแห่งการพิจารณาเป็นสำคัญ

บทที่ ๖ เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นการสรุปการค้นคว้าทั้งหมด ที่ได้รวบรวมมาจากตำรากฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศ และได้เปรียบเทียบให้ เห็นข้อแตกต่างระหว่างการกระทำโดยประมาทตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ พร้อมทั้งเสนอแนะให้เพิ่มบทวิเคราะห์พิพัตคามหมายของคำว่า "ประมาทในทางละเมิก" คำนิยามของคำว่า "วิญญูชน" ไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และควรแก้ไขใน เรื่องความรับผิดชอบของผู้เยาว์กับผู้วิกลจริตในกรณีที่เขาได้กระทำโดยละเมิกเสียใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title: Negligence in the Law of Torts

Name Miss Mattaya Jarupan

Department Law

Academic Year 1974

Abstract

In this thesis, Chapter 1 refers to the meaning of the term "negligence in the law of Torts" which is used in Thai and foreign laws and the origin of the term "negligence" which indicates that one of the essential causes of liability for a wrongful act is to do an act negligently.

Chapter 2 refers to the different objectives of the Criminal Code and the Civil and Commercial Code, which, in considering a liability for committing a wrongful act by negligence, the objectives of criminal law must be taken into account.

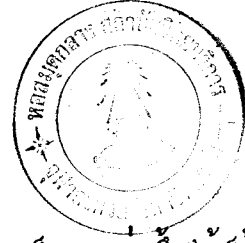
Chapter 3 refers to the causes of a wrongful act done by "negligence" which may occur from the exercise of one's duty or from the relationship between persons because, in living together in society, one may easily exercise his duty negligently. In the case where negligence is caused by the exercise of duty, he shall be liable for his act only when he did it negligently and inconsistent with the law and his act has caused damage to any person. Negligence may arise from the relationship between the parties of a contract, the relationship in a family, relationship in other cases e.g., teacher and students or the relationship between owners of property and other person e.g., the owner of a building or animal or a person in charge of a vehicle, etc.

Chapter 4 refers to the standard of negligence which is considered from the standard of behaviour as well as the degree of care and protection which the doer may set up to defend himself.

Chapter 5 indicates the criteria of the court's judgment and decision. To consider whether an act is done by negligence and whether such negligence is contributed by a fault of both parties to the case or not is the duty of the court and the consent of an injured person shall also be taken into consideration. The result of the previous judgments shall usually be deemed as a guideline for the following judgments. In the case where there is a presumption of law, the court in the U.S.A. shall not follow the previous judgment.

Chapter 6 is the conclusion and recommendation, which is the summary from both Thai and foreign laws. In this chapter, there is a comparison of an act done by negligence under Thai law and foreign laws. The writer also recommends the addition of the definitions of "negligence" in the law of Torts" and "the reasonable man" to the Civil and Commercial Code as well as the modification of the liability for wrongful act done by negligence of a minor or an insane person.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เท่าที่สำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ยุทธคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ในวงราชการหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนมีความรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเหล่านั้นเป็นอย่างมาก

ในโอกาสนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ สุธรรม ภัทราคม ผู้ซึ่งได้ให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้ง ๆ ที่ท่านมีธุรกิจการงานที่ล้นมืออยู่มิใช่น้อย แต่ท่านก็ได้ให้ความเมตตาและเสียสละเวลาให้คำแนะนำสนับสนุนผู้เขียนตลอดมา ซึ่งเป็นแรงคลุใจให้ผู้เขียนมีกำลังใจต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์วงษ์ วีระพงศ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านการแปลหนังสือกฎหมายต่างประเทศอย่างยอดเยี่ยม และเป็นผู้มีอุดมการณ์สนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการกฎหมาย ในฐานะอาจารย์ยุทธคุณวุฒิ ท่านได้ให้ความช่วยเหลือตรวจวิทยานิพนธ์ แนะนำเกี่ยวกับการแปลและผู้เขียนด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลา และด้วยเมตตาธรรมของท่านผู้เขียนจึงสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ได้จนสำเร็จจุลวงไปด้วยดี พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน ที่ได้กรุณาให้ความสะดวก และให้เกียรติเป็นประธานกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

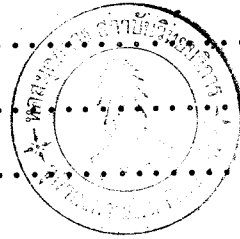
นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณสำหรับการช่วยเหลือและให้คำแนะนำจากท่านอาจารย์ อำนวย คล้ายสังข์ ท่านอาจารย์ ค่าง ธรรมารักษ์ ท่านอาจารย์ กาญจนา นิมมานเหมินทร์ ตลอดจนคุณสุวรรณา เทภาสติก บรรณารักษ์ห้องสมุดกฤษฎีกา คุณธงชัย ไพศาลเวชกรรม และคุณสุพรรณ ศศิวงศ์สุนทร ผู้ซึ่งได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งเกี่ยวกับการพิมพ์และตรวจทานวิทยานิพนธ์เล่มนี้

สำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ประมาทในทางละเมิด" นี้ ผู้เขียนได้รับอุปการะคุณจากสภาวิจัยแห่งชาติ โดยการมอบทุนช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้เขียนขอถือโอกาสขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทนำ	ณ
บทที่	
๑ ประมวลทางละเมิดคืออะไร	๑
๑.๑ ประวัติ	๑
๑.๒ ความหมายของคำว่า "ประมวล"	๕
๑.๓ การละเว้นการกระทำเป็นประมวลหรือไม่	๑๓
๒ ประมวลทางละเมิดเกี่ยวกับอาญาอย่างไร	๒๒
๒.๑ จุดประสงค์ในกฎหมายอาญาเกี่ยวกับกรณีประมวล	๒๕
๒.๒ จุดประสงค์ในทางละเมิดเกี่ยวกับกรณีประมวล	๒๗
๒.๓ ผลต่อเนื่องระหว่างกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งในกรณีประมวล ..	๒๘
๓ ความประมวลอันเกิดจากหน้าที่และความสัมพันธ์ของมนุษย์	๓๓
๓.๑ หน้าที่อันพึงต้องใช้ความระมัดระวัง	๓๕
๓.๑.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของหน้าที่	๓๕
๓.๑.๒ ขอบเขตของหน้าที่ในการใช้ความระมัดระวังตามกฎหมาย	
common law	๓๘
๓.๒ หน้าที่ตามความเป็นจริง	๓๙
๓.๓ การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่	๔๒
๓.๓.๑ ความเสียหาย	๔๓
๓.๓.๒ ความเสียหายที่ไกลต่อเหตุ	๕๑

คู่มือกฎหมายอาญา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

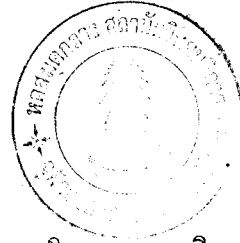
๓.๔ ความสัมพันธ์ของมนุษย์อันก่อให้เกิดความประมาท	๕๔
๓.๔.๑ ความสัมพันธ์อันเกิดจากสัญญา	๕๖
๓.๔.๒ ความสัมพันธ์ในครอบครัว	๕๘
๓.๔.๓ ความสัมพันธ์ในกรณีอื่น ๆ	๖๐
๓.๔.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของทรัพย์สินกับบุคคลอื่น	๖๓

บทที่

๔ มาตรฐานแห่งความประมาท	๖๗
๔.๑ มาตรฐานแห่งความประพฤติ	๖๘
๔.๑.๑ ภัยหรืออันตรายที่เกิด	๖๘
๔.๑.๒ วิทยุชน	๗๒
๔.๑.๓ วิสัยและพฤติการณ์	๗๕
๔.๑.๔ ระดับของความระมัดระวัง	๘๔
๔.๒ ชีตค้นแห่งการใช้ความระมัดระวัง	๘๕
๔.๒.๑ ระดับความระมัดระวังในฐานะผู้ใหญ่ เด็ก และคนชรา	๘๐
๔.๒.๒ ระดับความระมัดระวังในฐานะเป็นผู้ปกครองทางร่างกายและ ผู้ปกครองทางจิตใจ	๘๔
๔.๒.๓ ระดับความระมัดระวังในฐานะนายจ้างและลูกจ้าง	๘๘
๔.๒.๔ ระดับความระมัดระวังในฐานะผู้ประกอบการอาชีพ	๑๐๑
๔.๒.๕ ระดับความระมัดระวังในฐานะผู้ใช้เครื่องจักรกล	๑๐๒
๔.๓ การป้องกัน	๑๐๔
๔.๓.๑ โจทก์มีส่วนประมาทอยู่ด้วย	๑๐๕
๔.๓.๒ หลักเรื่องโอกาสสุดท้าย	๑๐๘
๔.๓.๓ เหตุสุดวิสัย	๑๑๒
๔.๓.๔ จำเป็น	๑๑๔

บทที่	หน้า	
๕	เกณฑ์ตัดสินและคำพิพากษาของศาล	๑๑๖
๕.๑	หน้าที่และการพิจารณาของศาล	๑๑๘
๕.๒	หลักฐานและพฤติการณ์แวดล้อม	๑๒๑
๕.๓	ผลอันเกิดจากความเสียหาย	๑๒๖
๕.๓.๑	ประมาณเงินเลอทั้งสองฝ่าย	๑๒๖
๕.๓.๒	ความยินยอมของผู้เสียหาย	๑๓๕
๕.๔	ผลแห่งการพิจารณาคดี	๑๔๑
๕.๔.๑	พยานหลักฐานพิเศษซึ่งโจทก์นำสืบ	๑๔๔
๕.๔.๒	ค่ากล่าวหาพิเศษในกรณีประมาณ	๑๔๖
๕.๔.๓	ผลของพยานหลักฐานในการโต้แย้ง	๑๔๖
๖	สรุปและขอเสนอแนะ	๑๔๙
๖.๑	ขอสรุปโดยทั่วไป	๑๔๙
๖.๒	ขอสรุปโดยเปรียบเทียบ	๑๕๘
๖.๓	ขอเสนอแนะ	๑๖๐
บรรณานุกรม	๑๖๓	
ประวัติการศึกษา	๑๖๗	

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ประมาทในทางละเมิด" นี้สืบเนื่องมาจากความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีในปัจจุบันซึ่งกำลังเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ การใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงานมนุษย์มีมากขึ้นทุกที ด้วยเหตุนี้เองอุบัติเหตุหรือความพลังพลาดจากการใช้วัตถุเครื่องจักรกลย่อมต้องเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน ประจักษ์พยานที่พบเห็นได้ในทุกวันนี้ได้แก่อุบัติเหตุอันเกิดจากรถยนต์บนท้องถนนหลวง หรืออันตรายอันเกิดจากเครื่องจักรกลตามโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า ภัยหรืออันตรายจากวัตถุเครื่องจักรกลอาจเกิดขึ้นได้ในเวลาใดเวลาหนึ่ง ถ้าหากผู้กระทำปราศจากซึ่งความระมัดระวัง

เมื่อเป็นเช่นนี้ในอนาคตกาลซึ่งความเจริญต่าง ๆ ทางด้านอุตสาหกรรมและวัตถุกลเจริญขึ้นกว่าปัจจุบัน ย่อมคาดล่วงหน้าได้ว่าความเสียหายอาจมีโอกาสดังขึ้นมากกว่าทุกวันนี้ โดยเฉพาะมีสาเหตุมาจากการกระทำโดยประมาทในทางละเมิด นอกจากนี้สำหรับความหมายและบทนิยามศัพท์ของ "ประมาทในทางละเมิด" ก็ได้มีที่กล่าวไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยเฉพาะ ผู้เขียนจึงเห็นสมควรที่จะรวบรวมค้นคว้าเกี่ยวกับการกระทำโดยประมาทในทางละเมิดไว้เพื่อศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงได้รวบรวมค้นคว้าเกี่ยวกับความหมายของการกระทำโดยประมาท ที่มา ตลอดจนขอบเขตและมาตรฐานในการกระทำโดยประมาท ซึ่งได้ไข้อยู่ในศาลต่างประเทศและศาลไทย รวมทั้งแนวคำพิพากษาของศาลเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาการกระทำโดยประมาทสำหรับนักกฎหมาย โดยเปรียบเทียบว่าในปัจจุบันนี้ศาลต่างประเทศใช้หลักใดและศาลไทยใช้หลักอะไรในการพิจารณาการกระทำโดยประมาทบาง

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งจากการค้นคว้าและรวบรวมเรื่อง "ประมาทในทางละเมิด" นี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักศึกษา และผู้ที่อยู่ในวงการกฎหมาย เพื่อที่จะได้ใช้ประกอบการศึกษาต่อไปในภาคหน้า จากเหตุผลที่ว่า การกระทำโดยประมาทเดินเลื่อย่อมมีมากขึ้นตามความเจริญทางด้านวัตถุ การพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการกระทำโดยประมาทเดินเลื่อย่อมจะต้องทวีเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ดังนั้นการรวบรวมค้นคว้าเกี่ยวกับการกระทำโดยประมาทเดินเลื่อย่อมนี้จึงอาจเป็นประโยชน์สำหรับผู้บัญญัติกฎหมายในอนาคต เพื่อบัญญัติกฎหมายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ส่วนใหญ่เป็นการค้นคว้าและรวบรวมตำรากฎหมายทั้งของต่างประเทศ และกฎหมายไทยจากห้องสมุดต่าง ๆ หลายเล่ม แล้วจึงนำมาสรุปข้อมูล เพื่อหาแนวทางในการเขียนขึ้น โดยแยกความสำคัญของเนื้อเรื่องออกเป็นบทต่าง ๆ ประกอบด้วยคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งของศาลไทยและศาลต่างประเทศ เพื่อเป็นตัวอย่างให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย